

Antón Costas

França, la cruïlla europea

Esdeveniments més tràgics poden tenir efectes positius inesperats, no volguts pels que els provoquen. Una cosa així és el que pot passar amb el doble atemptat gihadista de la setmana passada a París, contra la revista satírica *Charlie Hebdo* i un supermercat jueu. L'efecte positiu pot ser despertar França de la seva letargia i convertir-la, de nou, en el motor de la Unió Europea i de l'euro.

França ara és la baula més fràgil del projecte europeu. Colpejar-la té molta lògica des del punt de vista dels objectius del terrorisme gihadista de desestabilitzar políticament, socialment i econòmicament no només França, sinó tot Europa.

Des del punt de vista polític, aquests atacs podrien alterar la política francesa i inclinar-la cap al nacionalisme. No s'ha d'oblidar que és a França on la dreta xenòfoba i antieuropea és més a prop del poder, amb el Front Nacional de Marine Le Pen. Aquests atemptats poden afavorir-la.

Des d'un punt de vista social, França és el país europeu en el qual viu un nombre de musulmans més gran, una mica més de cinc milions. Tot i que no hi ha un "problema musulmà", és la part de la població francesa que experimenta més nivells d'atur, exclusió i pèrdua de pertinença. Una situació que fa proclius alguns joves d'aquesta comunitat a vincular-se als grups gihadistes, tal com acabem de veure amb els terroristes de París.

A l'altre costat de la societat, l'atur i la falta d'expectatives alimenten també el suport al nacionalisme del partit de Le Pen. Per això França és entre dos fonamentalismes totalitaristes que es retroalimenten. El risc és la fallida dels valors culturals, socials i polítics propis d'una societat oberta i democràtica, que encarna França amb la seva cultura de llibertats, pluralisme i tolerància.

Des del punt de vista econòmic, aquests atacs també representen un se-

riós perill. França és vista i, el que és més important, es percep ella mateixa com un país en declivi, temerosa de seguir la recepta d'austeritat i reformes recomanada per Berlín i Brussel·les. En aquesta situació, els atemptats poden provocar por en els consumidors i els inversors, accentuant el risc ja existent d'entrar en una tercera recessió.

JAVIER AGUILAR

Per tots aquests motius, aquest atac a París és potencialment més desestabilitzador que els atemptats terroristes de Londres o de Madrid de fa uns anys. Tenen lloc en el si d'una societat i en un economia més feble, amb menys auto-defenses davant els efectes socials i polítics del virus fonamentalista i totalitari.

Com respondrà França? La primera resposta ha estat encertada: la unitat nacional. Però aquesta unitat s'enfronta a un dilema en el qual es pot optar per fer un pas enrere o bé un endavant.

El pas enrere es produiria si respon a l'atac amb la restricció de llibertats civils i democràtiques, com la llibertat de movi-

ments o la privacitat. Aquesta temptació és present, com hem sentit aquests dies en les declaracions dels responsables governamentals de seguretat. És oportú tornar a llegir Stefan Zweig a *El món d'ahir. Memòries d'un europeu*, per veure com aquest pas enrere faria tornar les fronteres de tota mena.

El pas endavant es produirà si França, i la resta de països europeus, saben aplicar una doble resposta. D'una banda, una política de seguretat i cooperació que permeti limitar la mobilitat dels terroristes, augmentar la seguretat dels ciutadans i respectar les llibertats civils. Però, alhora, una política que generi creixement econòmic, ocupació i oportunitats per a la gent que ara està apartada, a l'atur i desesperada. Només així es restarà suport social als totalitarismes.

Hi ha moltes connexions perverses en la situació europea. Algunes són de naturalesa geopolítica, com és el suport financer de Putin al partit de Marine Le Pen. Però potser el vincle més rellevant és entre la situació econòmica i l'augment dels totalitarismes. La història de finals del segle XIX i primeres dècades del segle XX ofereix exemples molt il·lustratius de la connexió entre crisi econòmica, austeritat, atur i violència política, incloent actes terroristes. Aquesta connexió perversa va desaparèixer amb el creixement i l'ocupació de la postguerra i amb la creació de la Unió Europea, en la qual França va exercir un paper fonamental. No és casual que aquesta connexió destructiva hagi reaparegut enmig d'aquesta gran crisi i amb França debilitada.

Avui com ahir, el futur d'Europa es juga a la cruïlla francesa. Potser els atemptats de París acabaran sent el factor que faci despertar França de la letargia i la converteixi en el factor de dinamisme, equilibri i progrés que Europa necessita per tirar endavant.

Si fos així, seria el millor homenatge que se li podria rendir als periodistes, ciutadans i policies assassinats en aquests atemptats.●

Pilar Rahola

Jordi

Avui he desconnectat la parabòlica que m'enllaça amb el noticiari quotidià, tot i portar en vena la realitat del meu món i del meu temps. Però hi ha vegades que la vida truca a la porta i exigeix deixar per a una altra estona el permanent atac d'importància de la nostra agenda. I és aleshores, en aquests rars, únics, excepcionals moments, quan tot adquireix sentit.

En el meu cas, per l'arribada d'un membre nou a la família. La Sira, la meva filla gran, ha tingut un nadó, cosa que, segons sembla, ha canviat l'estatus de la meva mare, que passa a ser besàvia, i el de servidora, que adquireix el notable títol d'àvia. I així, proveïda d'un nou i sorprenent estatus, he conegut un petit cos delicat i fràgil, el batec del qual ha trencat totes les meves defenses. Aquest territori inesperat de les emocions punyents, actuant com una batedora de sentiments... I així ha estat com he plorat per la bellesa del que arribava, i per la tristesa per qui se'n va anar, amb el pare a la retina per la seva absència dolorosa. Déu, que mou els daus de la nostra existència, els marcats de la mort i els rutilants de la vi-

He conegut un petit cos delicat i fràgil, el batec del qual ha trencat totes les meves defenses

da, tots alhora. Com si això nostre no més fos un joc d'atzar.

Fa poques hores, doncs, que en Jordi ha arribat a la nostra família per formar part del camí compartit, i ens ha regalat la seva llum. I sense saber gaire bé què significa ser àvia, he sabut a l'instant que era una cosa magnífica, que la vida adquiria una altra dimensió, mentre la meva pròpia vida adquiria un significat més complex, més brillant. En algun moment, al cap de poc d'arribar en Jordi, les dues besàvies s'han abocat sobre la seva néta i li han donat un lot complet de consells per al nen: com se li ha de donar el pit, o posar-li la gorreta amb les orelletes ben col·locades, com s'ha de fer dormir, com l'ha d'agafar el pare... i en aquella escena hi havia tota la bellesa de l'univers.

Per descomptat, com és prou evident, avui em sento feliç. Feliç perquè, malgrat les dificultats, formo part d'una xarxa familiar fortament travada pels lligams del respecte i de l'amor. I cada nou membre ens enforteix encara més, recordant-nos que no hi ha res més sòlid que la família, quan funciona. Feliç, doncs, perquè en Jordi comença el seu llibre de la vida amb generacions diverses protegint-lo, els besavis, els avis, els oncles i cosins, els seus pares. Alguns no els haurà conegut (el meu pare, la seva àvia materna...), però li ensenyarem a estimar la seva memòria. I no hi ha gaire més per explicar, la vida que ens regala instants d'una bellesa insolent i magnífica, un nadó que ens recorda que l'esperança neix cada dia i, gràcies a la gramàtica de l'amor, una família que es construeix conjugant el verb compartir. Louise May Alcott va escriure que tota casa necessita una àvia. Jordi en tindrà unes quantes. I totes competirem per amanyagar-lo i estimar-lo com el que és, una benedicció dels déus.●

DEBAT. El futur d'Europa / Víctor Pou

L'euro i la gran invenció

Es va estrenar fa poc a Barcelona un sorprenent curtmetratge d'història-ficció titulat *La gran invenció* sobre l'euro i la UE.

El curtmetratge ens trasllada al París de l'any 2027, al cap de deu anys de la dissolució de la UE. La televisió francesa emet un documental commemoratiu del final de la UE, el detonant del qual va ser la pel·lícula d'un desconegut director espanyol anomenat Carlos Giró que narra el pla de Hitler per dominar Europa per la via d'una unió econòmica i una moneda comuna. La pel·lícula va provocar que milions d'europeus reaccionessin contra l'euro, la dominació alemanya i la UE, fins a provocar la seva caiguda. L'únic que és real del curtmetratge són els documents que uns em-

presaris alemanys van preparar el 1942, quan Europa estava dominada pels nazis i la situació semblava irreversible.

Deia Goebbels, ministre de propaganda de Hitler, que una mentida repetida mil vegades es converteix en una veritat. Javier Cercas considera que existeix un mètode més eficaç d'enganyar la gent: fer passar per veritables mentides que contenen certes dosis de veritat.

Martín Wolf analitza a *Financial Times* com assistim a una gran ironia de la història: Alemanya ha aconseguit per mitjans pacífics una posició dominant a Europa que abans havia pretès obtenir per la força. Alemanya no va buscar l'adopció de l'euro, s'hi va veure obligada el 1989 davant la insistència de la França de Mitterrand que ho va exigir com a condició a la reunificació, després de la caiguda del

mur de Berlín. França buscava debilitar Alemanya amb la seva renúncia al marc alemany i al Bundesbank. Els alemanys van avisar que una moneda comuna no més podia prosperar en una veritable unió econòmica, fiscal i política, però França no estava preparada, ni ho continuava estant. El resultat va ser el naixement d'una moneda comuna amb importants defectes congènits, com hem anat veient.

La bona notícia és que avui som conscients d'això. Mario Draghi, president del BCE, ha declarat que per superar la crisi de l'euro cal avançar en la integració econòmica, fiscal i política, com ja va avisar l'Alemanya de Kohl. La superació de les crisis de l'euro acabarà fent-nos més forts i l'euro acabarà passant a la història com "una gran invenció". Just el contrari del que veiem en l'argument del curtmetratge.●